

АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РІВНЕМ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИКИ

©2019 БІЛЯВСЬКА А. В., МІЗУНСЬКА І. Р., КОВАЛЬЧУК Н. О.

УДК 336.64

Білявська А. В., Мізунська І. Р., Ковальчук Н. О. Аналітичні аспекти управління рівнем ліквідності та платоспроможності підприємств енергетики

Метою статті є оцінювання реального фінансового стану АТ «Чернівецьобленерго» і АТ «Львівобленерго» та визначення можливих шляхів покращення управління наявними активами цих двох організацій. Проведено комплексний аналіз фінансового стану вищезгаданих підприємств. Здійснено оцінку їх ліквідності та платоспроможності; розраховано відповідні показники за аналізований період – 2015–2017 рр.; коротко окреслено економічне значення кожного показника та його фактичну роль в дослідженні стану підприємств. Проаналізовано дотримання підприємствами «золотого правила фінансування» за досліджуваній термін. Визначено основні проблеми нестійкого фінансового стану організацій з огляду на визначені коефіцієнти та запропоновано кроки, доцільні для стабілізації ситуації.

Ключові слова: фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, «золоте правило фінансування», фінансова стійкість.

Табл.: 6. **Бібл.:** 12.

Білявська Анастасія Вадимівна – студентка, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: nastya230198@ukr.net

Мізунська Ірина Романівна – студентка, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: irynamizz@gmail.com

Ковальчук Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, підприємництва та обліку, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: natasha_3377@i.ua

УДК 336.64

UDC 336.64

Белявская А. В., Мизунская И. Р., Ковальчук Н. А. Аналитические аспекты управления уровнем ликвидности и платежеспособности предприятий энергетики

Biliavska A. V., Mizunska I. R., Kovalchuk N. O. The Analytical Aspects of Management of the Liquidity Level and Solvency of Enterprises in the Energy Industry

Целью статьи является оценивание реального финансового состояния АО «Черновцыоблэнерго» и АО «Львовоблэнерго» и определение возможных путей улучшения управления имеющимися активами этих двух организаций. Проведен комплексный анализ финансового состояния вышеуказанных предприятий. Осуществлена оценка их ликвидности и платежеспособности; рассчитаны соответствующие показатели за анализируемый период – 2015–2017 гг.; кратко обозначено экономическое значение каждого показателя и его фактическая роль в исследовании состояния предприятий. Проанализировано соблюдение предприятиями «золотого правила финансирования» за исследуемый срок. Определены основные проблемы неустойчивого финансового состояния организаций с учетом рассчитанных коэффициентов и предложены шаги, целесообразные для стабилизации ситуации.

The article is aimed at assessing the real financial condition of the JSC «Chernivtsioblenergo» and the JSC «Lvivoblenergo» and defining possible ways to improve the management over the available assets of these two organizations. A comprehensive analysis of the financial condition of the above enterprises is carried out. Their liquidity and solvency is assessed; the corresponding indices for the analyzed period of 2015–2017 are calculated; the economic value of each indicator and its actual role in the studying of the enterprises' statuses are summarized. The enterprises' compliance with the «golden rule of financing» for the researched period is analyzed. The basic problems of the unstable financial condition of the organizations are determined with help of the calculated coefficients and the steps expedient for stabilization of the situation are suggested.

Ключевые слова: финансовое состояние, ликвидность, платежеспособность, «золотое правило финансирования», финансовая устойчивость.

Keywords: financial condition, liquidity, solvency, «golden rule of financing», financial stability.

Табл.: 6. **Библ.:** 12.

Tbl.: 6. **Bibl.:** 12.

Белявская Анастасия Вадимовна – студентка, Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

Biliavska Anastasiia V. – Student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: nastya230198@ukr.net

E-mail: nastya230198@ukr.net

Мизунская Ирина Романовна – студентка, Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

Mizunska Iryna R. – Student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: irynamizz@gmail.com

E-mail: irynamizz@gmail.com

Ковальчук Наталья Александровна – кандидат экономических наук, преподаватель кафедры финансов, предпринимательства и учета, Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

Kovalchuk Natalia O. – Candidate of Sciences (Economics), Lecturer of the Department of Finance, Entrepreneurship and Accounting, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsiubynskiy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: natasha_3377@i.ua

E-mail: natasha_3377@i.ua

Основною характеристикою, що вказує на рівень надійності підприємства, його конкурентоспроможність та виробничий потенціал, є фінансовий стан. Метою визначення фінансо-

вого стану організації є своєчасне виявлення та усунення недоліків фінансово-господарської діяльності підприємства, а також пошук оптимальних обсягів резервів для підвищення рівня платоспроможності.

Сьогодні, в умовах застою національної економіки, визнання проблеми «боргової ями» більшості підприємств, виявлення їх першоджерел і визначення альтернативних шляхів розпорядження досить обмеженими фінансовими ресурсами є необхідними кроками, що можуть забезпечити подальше їх функціонування.

Пошукам альтернативних шляхів використання фінансових активів підприємства для покращення його фінансового стану та закріплення позицій на ринку присвячено багато наукових досліджень вітчизняних вчених. Зокрема, цьому питанню приділили увагу І. О. Бланк [2; 3], В. З. Бугай та Є. Л. Білий [5], В. О. Василенко [7], Я. В. Васьковська [8], А. П. Дорошенко [12] та інші.

Фінансовий стан підприємства є комплексним поняттям. Це сукупність економічних показників, що відображають наявність, якість розміщення та використання ресурсів підприємства, дають змогу оцінити його реальні й потенційні фінансові можливості. Для проведення оцінки фінансового стану підприємства розраховуються такі групи показників: показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

На основі порівняння отриманих результатів з нормативними значеннями та їх оцінки в динаміці протягом певного періоду можна зробити відповідні

висновки щодо якості використання підприємством наявного в нього майна.

Проведемо порівняльний аналіз фінансового стану АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» на основі показників їх консолідованої звітності за 2015–2017 рр. Результати обчислення оформимо у вигляді таблиць та проаналізуємо отримані дані. У *табл. 1, табл. 2* наведено показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» відповідно.

Як видно з наведених таблиць, усі показники ліквідності мають негативні значення за досліджуваний період. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який показує здатність підприємства вчасно розраховуватися зі своїми короткостроковими зобов'язаннями, в АТ «Чернівціобленерго» мав позитивне значення лише у 2015 р. Протягом 2016 та 2017 рр. динаміка показника поліпшилася. У 2017 р. значення коефіцієнта становило 0,174, що значно менше мінімального нормативного значення. В АТ «Львівобленерго» показник абсолютної ліквідності мав стабільно негативне значення протягом усього періоду.

Коефіцієнт поточної ліквідності мав негативні значення протягом трьох років на обох підприємствах. Найменше значення показника (– 0,389) в АТ «Чернівціобленерго» було у 2016 р., що вдвічі менше нормативного. В АТ «Львівобленерго» така ситуація

Таблиця 1

Показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,238	0,072	0,174	–0,166	0,102
Коефіцієнт поточної (проміжної) ліквідності	> 0,7	0,643	0,389	0,573	–0,254	0,184
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	> 1	0,724	0,456	0,672	–0,268	0,216
Загальний показник ліквідності балансу	≥ 1	0,38	0,23	0,367	–0,150	0,137
Чистий оборотний капітал (тис. грн)	> 0	–37321	60333	–86422	97654	–146755

Таблиця 2

Показники ліквідності АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,013	0,01	0,018	–0,003	0,008
Коефіцієнт поточної (проміжної) ліквідності	0,464	0,478	0,333	0,014	–0,145
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,576	0,624	0,497	0,048	–0,127
Загальний показник ліквідності балансу	0,209	0,304	0,249	0,095	–0,055
Чистий оборотний капітал	57050	–167536	–318446	–224586	–150910

була у 2017 р. Протягом усього аналізованого періоду значення показників були набагато нижчими за нормативне. Це означає, що підприємства не здатні погасити поточні зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт покриття дає найбільш точну оцінку ліквідності активів. Усі поточні зобов'язання, як правило, погашаються за рахунок наявних поточних активів. Тому необхідною умовою забезпечення нормального рівня ліквідності є така: вартість поточних активів повинна перевищувати вартість поточних зобов'язань. У досліджуваних підприємств дана закономірність порушена, про що свідчить негативна динаміка коефіцієнтів покриття (загальної ліквідності).

Для підтримки нормального рівня фінансової стійкості підприємству необхідно розпоряджатися наявним майном таким чином, щоб оборотні кошти перевищували вартість короткострокових зобов'язань. У такому випадку підприємство зможе погасити всі свої поточні зобов'язання та матиме резерви для забезпечення безперебійного функціонування. Нормативне значення показника має бути більше нуля. В АТ «Чернівціобленерго» позитивне значення чистого оборотного капіталу було лише у 2016 р. У 2017 р. значення показника негативне. У АТ «Львівобленерго» ЧОК мав позитивне значення лише у 2015 році. Починаючи з 2016 р. динаміка показника стабільно негативна. У 2017 р. чистий оборотний капітал підприємства зменшився вдвічі порівняно з 2016 р.

Отже, всі показники ліквідності АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр. мають негативну динаміку. Це означає, що в організаціях немає достатньої кількості коштів, за рахунок яких можна буде розраховуватися за поточними зобов'язаннями та забезпечити необхідні умови для нормального функціонування.

Проаналізуємо ліквідність балансу, щоб виявити, чи дотримуються досліджувані підприємства «золотого правила фінансування». Це правило полягає в дотриманні відповідних нерівностей між пасивами та активами підприємства [9; 11]:

1. $A1 > П1$. Підприємство може покрити термінові зобов'язання за рахунок найліквідніших активів.

2. $A2 > П2$. Організація може бути платоспроможною в недалекому майбутньому з урахуванням своєчасних розрахунків з кредиторами, отримання коштів від продажу продукції в кредит.

3. $A3 > П3$. У майбутньому при своєчасному надходженні грошових коштів від продажу та платежів організація може бути платоспроможною на період, рівний середньої тривалості одного обороту оборотних коштів після дати складання балансу.

4. $A4 < П4$. Дотримується мінімальна умова фінансової стійкості організації, у неї наявні власні оборотні кошти.

За даними *табл. 3* та *табл. 4* проаналізуємо, чи дотримуються АТ «Чернівціобленерго» та «Львівобленерго» золотого правила фінансування.

Таблиця 3

«Золоте правило фінансування» АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр. (тис. грн)

2015 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	32186	<	П1	135452
A2	54922	>	П2	0
A3	11025	<	П3	100635
A4	328240	>	П4	190086
2016 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	15518	<	П1	198113
A2	68742	>	П2	18702
A3	14586	<	П3	93232
A4	376366	>	П4	165165
2017 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	45788	<	П1	263213
A2	105059	>	П2	0
A3	25944	<	П3	87337
A4	471562	>	П4	297806

«Золоте правило фінансування» АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр. (тис. грн)

2015 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	4687	<	П1	306312
A2	137321	>	П2	61437
A3	69707	<	П3	379722
A4	3685511	>	П4	3112843
2016 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	4289	<	П1	368048
A2	208795	>	П2	77637
A3	65065	<	П3	50058
A4	3402072	>	П4	3025365
2017 р.				
Величина	Значення	Знак нерівності	Величина	Значення
A1	11197	<	П1	471718
A2	200030	>	П2	161660
A3	103705	<	П3	60133
A4	3357680	>	П4	2979101

Проаналізуємо наведені табл. 3 і табл. 4. АТ «Чернівціобленерго» має абсолютно неліквідний баланс, оскільки не дотримано більшість (3 з 4) вимог щодо співвідношення активів пасивів. Тобто, підприємство не має достатньої кількості фінансових ресурсів для погашення своїх зобов'язань, а необоротні активи фінансуються переважно за рахунок довгострокових позик. По четвертій нерівності можемо зробити також висновок, що підприємство не має власних оборотних коштів. У 2015 р. власний оборотний капітал мав значення –138154 тис. грн. У 2016 р. показник становив –211201 тис. грн. Значення показника у 2017 р. було на рівні –173756 тис. грн. Тобто всі його оборотні активи фінансуються лише за рахунок отриманих позик. Така ситуація є критичною, оскільки даний стан балансу свідчить про те, що фірма на межі банкрутства.

В АТ «Львівобленерго» ситуація з дотриманням вимог ліквідності балансу значно краща. У 2015 р. більшість показників (3 з 4) мало негативні значення. Починаючи з 2016 р. ліквідність балансу покращилася. Протягом 2016–2017 рр. стабільно виконуються друга та третя нерівності. Тобто за умови вчасного надходження грошових коштів за надані послуги, погашення дебіторської заборгованості та конвертації короткострокових фінансових вкладень у підприємства не буде проблем з розрахунками за коротко- та довгостроковими зобов'язаннями. Однак негативні значення протягом усього досліджуваного періоду має власний оборотний капітал. У 2015 р. значення показника становило –572668 тис. грн. У 2016 р. вар-

тість ВОК збільшилася до –376707 тис. грн. Станом на кінець 2017 р. показник знову незначно знизився до значення –378579 тис. грн.

Порівнюючи між собою два підприємства, можна зробити такий висновок. В АТ «Львівобленерго» фінансова ситуація трохи краще, ніж в АТ «Чернівціобленерго». Про це свідчать отримані результати аналізу ліквідності балансу. Баланс АТ «Чернівціобленерго» є неліквідним, і підприємство досягло стану банкрутства. АТ «Львівобленерго» має частково ліквідний баланс. Це означає, що при покращенні якості управління фінансовими ресурсами організація може значно поліпшити свій фінансовий стан.

Тепер проаналізуємо платоспроможність досліджуваних підприємств. Дана характеристика означає наявність у підприємства власних грошових коштів для розрахунків по кредиторській заборгованості, що потребує негайного погашення [6]. У табл. 5 і табл. 6 наведено розраховані показники платоспроможності для АТ «Чернівціобленерго» та АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр. відповідно.

Розглянемо наведені таблиці. Коефіцієнт автономії показує, наскільки підприємство є незалежним від зовнішніх кредиторів. Його нормативне значення більше 50%. Розрахувавши даний показник для АТ «Чернівціобленерго», бачимо, що протягом 2015–2017 рр. його значення було менше нормативного. Це означає, що підприємство є залежним від економічних дій кредиторів. В АТ «Львівобленерго» даний коефіцієнт відповідає нормативному значенню, хоча й дещо скорочується у 2017 р.

Показники платоспроможності АТ «Чернівціобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,446	0,348	0,459	-0,098	0,111
Коефіцієнт фінансової залежності	-	2,241	2,877	2,177	0,636	-0,7
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	0,806	0,533	0,85	-0,273	0,317
Коефіцієнт фінансового левериджу	< 1	1,241	1,272	1,177	0,031	-0,095

Таблиця 6

Показники платоспроможності АТ «Львівобленерго» за 2015–2017 рр.

Показник	Нормативне значення	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2016 р. до 2015 р.	Відхилення 2017 р. до 2016 р.
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,806	0,822	0,811	0,016	-0,011
Коефіцієнт фінансової залежності	-	1,240	1,216	1,233	-0,024	0,017
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	4,165	4,62	4,296	0,455	-0,327
Коефіцієнт фінансового левериджу	< 1	0,240	0,216	0,233	-0,024	0,017

Ступінь залежності від ринкової поведінки кредиторів також відображає такий показник, як коефіцієнт фінансової залежності [4]. За нормою підприємство у своєму розпорядженні може мати запозичені фінансові ресурси. Але їх загальний обсяг повинен бути менше 50% усіх наявних фінансових ресурсів. Як видно з наведених таблиць, протягом 2015–2017 рр. досліджувані підприємства мали критично негативні значення коефіцієнта. Тобто, по факту АТ «Чернівціобленерго» повністю залежить від своїх кредиторів. АТ «Львівобленерго» також є залежним від контрагентів, однак меншою мірою. Як видно з табл. 5 і табл. 6, значення коефіцієнта фінансової залежності АТ «Львівобленерго» протягом 2015–2017 рр. удвічі менше, ніж аналогічні значення показників чернівецького підприємства.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, наскільки запозичені кошти забезпечені власними фінансовими ресурсами, тобто здатність підприємства розрахуватися за всіма своїми зобов'язаннями без втрат. Як видно з табл. 5, значення даного коефіцієнта для АТ «Чернівціобленерго» має нестабільну динаміку. Так, значення показника протягом 2015–2017 рр. є негативним, оскільки є суттєво нижче за нормативне. Виходячи з отриманих результатів, можемо стверджувати, що підприємство сьогодні знаходиться в серйозній борговій ямі. Аналогічний показник в АТ «Львівобленерго» має позитивну динаміку протягом

2015–2017 рр. Значення коефіцієнта фінансової стійкості в 4 рази більше за мінімальне нормативне. Тобто підприємство в разі необхідності може одразу ж розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Показник фінансового левериджу дає оцінку кількості запозичених коштів, що припадає на одиницю власних. У 2017 р. на 1 грн власних коштів АТ «Чернівціобленерго» припадало 1,18 грн позичених. Це означає, що в разі необхідності термінового погашення своєї заборгованості за умови реалізації всіх своїх активів АТ «Чернівціобленерго» буде мати непогашені борги. В АТ «Львівобленерго» значення показника в п'ятеро менше допустимого. Тобто, на кожному 1 грн власник коштів припадає 0,23 грн позичених. Це означає, що в разі необхідності погашення всіх видів своєї заборгованості підприємство матиме власні кошти для продовження своєї діяльності.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши показники фінансового стану АТ «Чернівціобленерго» та «Львівобленерго» за 2015–2017 рр., можемо зробити такий висновок: підприємства є фінансово нестійкими та фактично знаходяться на межі банкрутства. Основними джерелами фінансування активів є запозичені кошти. Провівши аналіз співвідношення власного та позикового капіталу, бачимо, що в разі необхідності термінового погашення своїх зобов'язань в АТ «Чернівціобл-

енерго» не вистачить наявних власних фінансових ресурсів для розрахунків з кредиторами. Оскільки підприємства знаходяться в комунальній власності та реально є монополістами на регіональному ринку енергетичних послуг, наслідки незадовільного фінансового стану випливають назовні. Передусім це стабільне зростання вартості послуг для населення. Постійно підвищуючи тарифи на послуги без покращення їх якості, організація намагається збільшити вхідний грошовий потік для погашення термінових пасивів. Такі дії по факту лише «заганяють підприємства» у глибшу боргову яму. Покращення нестійкого фінансового стану організацій можливе за умови вирішення низки проблем у комплексі. Першими кроками до зміни ситуації, на нашу думку, повинні бути: досягнення домовленості з кредиторами щодо відстрочки погашення зобов'язань, якісне покращення послуг, тезаврація більшої частини прибутку для нарощування власного капіталу [1].

Окрім того, для обох досліджуваних підприємств вважаємо за доцільне:

- ✦ створити більш ефективну систему управління ресурсами підприємства з метою оптимізації виробництва. Для цього слід грамотно перерозподіляти оборотні кошти підприємства. Це допоможе збільшити запас ліквідних коштів і зменшити величину неліквідних виробничих запасів [10];
- ✦ домогтися підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, для чого необхідно планувати всю фінансову діяльність та контролювати виконання фінансових планів;
- ✦ скористатися механізмом фінансової стабілізації, який являє собою систему заходів, спрямованих на зменшення фінансових зобов'язань, а також на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання. Для цього слід зменшити суму постійних витрат, понизити рівень умовно-змінних витрат, продовжити терміни кредиторської заборгованості за товарними операціями;
- ✦ збільшити суму грошових активів за рахунок рефінансування дебіторської заборгованості (використовуючи факторинг, форфейтинг, примусове стягнення), поліпшити її оборотність (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту);
- ✦ досягти збільшення обсягу реалізації продукції, розмірів прибутку і рівня прибутковості шляхом інтенсивного застосування оборотних активів підприємства. Для цього варто: спрямувати зусилля на підвищення продуктивності праці персоналу; прагнути до розширення ринку збуту продукції послуг; провести грамотну рекламну кампанію і залучити якомога більше великих інвесторів і кредиторів.

Ці кроки забезпечать підприємствам поступове покращення його основних показників діяльності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Агарков А. П.** Системная организация и управление производством, его подготовкой и инфраструктурой теория и практика : монография. М. : Хлебпродинформ, 2008. 542 с.
2. **Бланк И. А.** Финансовый менеджмент : учебный курс. Киев : Ника-центр, Эльга, 2004. 656 с.
3. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / за ред. проф. Бланка І. О. Київ : КНТЕУ, 2011. 344 с.
4. **Болюх М. А., Бурчевський В. З., Горбатюк М. І.** Економічний аналіз: навч. посіб. / за заг. ред. проф. М. Г. Чумаченка. Вид. 27-е, перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2003. 412 с.
5. **Бугай В. З., Білий Є. Л.** Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2009. № 1. С. 28–33.
6. **Бутинець Ф. Ф.** Економічний аналіз : навч. посіб. Житомир : Рута, 2003. 680 с.
7. **Василенко В. О.** Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2003. 504 с.
8. **Васьковська Я. В.** Оцінка економічного потенціалу підприємства як складова процесу реструктуризації: методичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. № 28. С. 121–124.
9. **Вовк В., Бугай О.** Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. *Галицький економічний вісник*. 2011. № 3. С. 169–173.
10. **Ворст И., Ревентлоу П.** Экономика фирмы : учеб. пособие. М. : Высшая школа, 1994. 364 с.
11. **Давиденко Н. М.** Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 2. С. 36–40.
12. **Дорошенко А. П.** Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>

REFERENCES

- Agarkov, A. P. *Sistemnaya organizatsiya i upravleniye proizvodstvom, yego podgotovkoy i infrastrukturoy teoriya i praktika* [System organization and management of production, its preparation and infrastructure theory and practice]. Moscow: Khlebproinform, 2008.
- Blank, I. A. *Finansovyy menedzhment* [Financial management]. Kyiv: Nika-tsentri; Elga, 2004.
- Boliukh, M. A., Burchevkyi, V. Z., and Horbatiuk, M. I. *Ekonomicnyi analiz* [Economic analysis]. Kyiv: KNEU, 2003.
- Buhai, V. Z., and Bilyi, Ye. L. "Udoskonalennia metodichnoho pidkhodu shchodo otsinky potochnoi likvidnosti balansu pidpriemstva" [Improvement of the methodical approach to assessing the current liquidity balance of the enterprise]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, no. 1 (2009): 28-33.
- Butynets, F. F. *Ekonomicnyi analiz* [Economic analysis]. Zhytomyr: Ruta, 2003.
- Davydenko, N. M. "Likvidnist ta platospromozhnist yak pokaznyky efektyvnosti finansovoho menedzhmentu pidpriemstva" [Liquidity and solvency as indicators of the effective-

ness of financial management of an enterprise]. *Aktualni problemi ekonomiky*, no. 2 (2005): 36-40.

Doroshenko, A. P. "Otsinka likvidnosti ta platospromozhnosti v konteksti diahnostryky zahalnoho finansovoho stanu pidpryemstva" [Assessment of liquidity and solvency in the context of diagnosing the general financial condition of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*. 2013. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>

Finansove zabezpechennia rozvytku pidpryemstv [Financial support for the development of enterprises]. Kyiv: KNTEU, 2011.

Vaskovska, Ya. V. "Otsinka ekonomichnoho potentsialu pidpryemstva yak skladova protsesu restrukturyzatsii:

metodychnyi aspekt" [Estimation of the economic potential of the company as a component of the restructuring process: the methodical aspect]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 28 (2009): 121-124.

Vasylenko, V. O. *Antykryzove upravlinnia pidpryemstvom* [Anticrisis management of the enterprise]. Kyiv: TsUL, 2003.

Vorst, I., and Reventlou, P. *Ekonomika firmy* [The economy of the company]. Moscow: Vysshaya shkola, 1994.

Vovk, V., and Buhai, O. "Likvidnist ta platospromozhnist: ekonomichna sut ta ekspertna otsinka" [Liquidity and solvency: economic essence and expert assessment]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 3 (2011): 169-173.

УДК 330

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

©2019 МЕЛЬНИК О. М.

УДК 330

Мельник О. М. Принципи формування та використання механізмів ресурсного забезпечення діяльності переробного підприємства

Метою статті є дослідження механізмів ресурсного забезпечення діяльності підприємства, що створює необхідну основу для вироблення концепції управління ресурсами. Наведено авторське розуміння механізму ресурсного забезпечення, а саме: це система інституційних елементів, необхідна для розподілу й перерозподілу ресурсів господарюючими суб'єктами та їх структурними підрозділами, а також для трансформації ресурсів з однієї форми в іншу. При побудові структури ресурсного потенціалу підприємства запропоновано ґрунтуватися на взаємодії трьох складових, які найповніше характеризують внутрішній стан підприємства: блок системи управління (планування, організація, стимулювання, контроль), блок ресурсів (основний і оборотний капітал, трудові та інформаційні ресурси) і блок, який виокремлює види діяльності (аналітична, виробнича, комунікаційна, соціальна). У моделі стратегічного забезпечення ресурсами, яка є відкритою системою, запропоновано передбачити комунікаційний блок, який забезпечуватиме рух інформаційних потоків за двома основними напрямками: «підприємство – зовнішнє середовище», «зовнішнє середовище – підприємство».

Ключові слова: ресурси, потенціал, стратегічне управління, механізми ресурсного забезпечення, управління ресурсами.

Рис.: 2. **Бібл.:** 8.

Мельник Олена Миколаївна – здобувач, кафедра бухгалтерського обліку та аудиту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (вул. Руська, 56, Тернопіль, 46001, Україна)

УДК 330

Мельник Е. Н. Принципы формирования и использования механизмов ресурсного обеспечения деятельности перерабатывающего предприятия

Целью статьи является исследование механизмов ресурсного обеспечения деятельности предприятия, создающих необходимую основу для выработки концепции управления ресурсами. Представлено авторское понимание механизма ресурсного обеспечения, а именно: это система институциональных элементов, необходимая для распределения и перераспределения ресурсов хозяйствующими субъектами и их структурными подразделениями, а также для трансформации ресурсов из одной формы в другую. При построении структуры ресурсного потенциала предприятия предложено основываться на взаимодействии трех составляющих, наиболее полно характеризующих внутреннее состояние предприятия: блок системы управления (планирование, организация, стимулирование, контроль), блок ресурсов (основной и оборотный капитал, трудовые и информационные ресурсы) и блок, который выделяет виды деятельности (аналитическая, производственная, коммуникационная, социальная). В модели стратегического обеспечения ресурсами, являющейся открытой системой, предложено предусмотреть коммуникационный блок, который будет обеспечивать движение информационных потоков по двум основным направлениям: «предприятие – внешняя среда», «внешняя среда – предприятие».

Ключевые слова: ресурсы, потенциал, стратегическое управление, механизмы ресурсного обеспечения, управление ресурсами.

Рис.: 2. **Библ.:** 8.

Мельник Елена Николаевна – соискатель, кафедра бухгалтерского учета и аудита, Тернопольский национальный технический университет имени Ивана Пулюя (ул. Руська, 56, Тернополь, 46001, Украина)

UDC 330

Melnyk O. M. The Principles of Formation and Use of Mechanisms for Resources Provision of Activity of a Processing Enterprise

The article is aimed at researching the mechanisms for resources provision of enterprise, creating the necessary basis for developing the concept of resources management. The author's own understanding of such a mechanism for resources provision is presented, namely: as a system of institutional elements necessary for distribution and redistribution of resources by economic entities and their structural subdivisions, as well as for transformation of resources from one form to another. When constructing structure of the resources potential of enterprise, it is proposed to base upon the interaction of three components, which fully characterize the internal status of enterprise: control system unit (planning, organization, stimulation, control), resources unit (main and working capital, labor and information resources) and a unit that allocates activities (analytical, production, communication, social). In the model of strategic resources provision of the open system, it is proposed to provide for a communication unit that would ensure the movement of information flows in two main directions: «enterprise-external environment», «external environment – enterprise».

Keywords: resources, potential, strategic management, mechanisms for resources provision, resources management.

Fig.: 2. **Bibl.:** 8.

Melnyk Olena M. – Applicant, Department of Accounting and Audit, Ternopil Ivan Pului National Technical University (56 Ruska Str., Ternopil, 46001, Ukraine)